

Atkārtoti prasītājs aicinājis atbildētāju 2003.gada 18.martā pie zvērinātas notāres slēgt pirkuma līgumu par dzīvokli Nr. 49, taču atbildētāja nav vēlējusies slēgt pirkuma līgumu, piedāvājot atdot prasītājam rokasnaudu Ls 6000 un zaudējumus Ls 500.

Prasītājs uzskata, ka atbildētājas vainas dēļ netika noslēgts pirkuma līgums par strīdus dzīvokli, tādējādi saskaņā ar līguma 6.punktu un Civillikuma 1730.pantu atbildētājai ir pienākums samaksāt prasītājam rokasnaudu divkārsā apmērā, tas ir Ls 12 000.

Ar Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2003.gada 16.septembra spriedumu *G.K.*, prasība apmierināta.

Izskatot lietu sakarā ar atbildētājas apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2005.gada 26.maija spriedumu *G.K.*, prasību noraidījusi.

Tiesa atzinusi, ka pušu attiecības izriet no 2003.gada 2.februāra rokasnaudas līguma, kas slēgts starp *G.K.*, un *S.C.* Tiesa secinājusi, ka *G.K.*, kā fiziska persona pēc uzaicinājuma uz pirkuma līguma slēgšanu nav ieradies, tādējādi prasītājs ir pārkāpis rokasnaudas līguma 1.punktu, kas ir atzīstama par rokasnaudas devēja *G.K.*, vainu līguma nenoslēgšanā. Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka *G.K.*, uz pirkuma līguma slēgšanu bija ieradies kā juridiskas personas SIA "Komerckonsultāciju Centrs", kura nav rokasnaudas līguma dalībnieks, pārstāvis.

Tiesa spriedumā norādījusi, ka pirmās instances tiesa, izdarot secinājumu, ka *G.K.*, pirkuma līgumu būtu slēdzis kā juridiskas personas SIA „Komerckonsultāciju Centrs” pārstāvis, nav vispusīgi izvērtējusi minētos apstākļus atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta trešajai daļai.

Kasācijas sūdzību iesniedzis prasītājs, lūdzis atcelt spriedumu un lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 1.panta pirmās daļas prasības, jo kļūdaini tulkojusi Civillikuma 1406. un 1408.panta nosacījumus. Tulkojot minētās tiesību normas, tiesa nonākusi pie kļūdaina secinājuma, ka juridiskās personas pārstāvis, kas apveltīts ar pilnvarām rīkoties juridiskās personas vārdā, zaudē pats savas personas tiesībspēju un rīcības spēju.

Tāpat tiesa nav piemērojusi Komerclikuma 169., 221-223.pantus, no kuriem izriet, ka sabiedrības valdes loceklis būtībā ir sabiedrības dalībnieku uzticības persona, kuram uzticēta sabiedrības mantas pārvaldīšana, bet vienlaicīgi ir arī rīcībspējīga fiziska persona.

Apstāklis, ka 2003.gada 10.martā *G.K.*, pie notāra ieradās kā SIA „Komerckonsultāciju Centrs” rīkotājdirektors, neliecina par to, ka pirkuma līgumu

prasītājs būtu slēdzis kā juridiskās personas pārstāvis. Bez tam kasators uzskata, ka tiesa nav ievērojusi Notariāta likuma 77., 108., 122.panta nosacījumus, kas nosaka kārtību, kādā zvērināti notāri apliecina līdzēju ierašanos vai neierašanos tiesisku darījumu noslēgšanai vai citu pienākumu izpildīšanai.

Pēc kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskata tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 452.panta trešās daļas prasības, jo izskatījusi lietu nepaziņojot prasītājam par tiesas sēdes laiku un vietu uz adresi, kuru darījis zināmu tiesai lietas iztiesāšanas laikā.

Pārbaudot lietā esošā sprieduma likumību attiecībā uz personu, kas spriedumu pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Senāts uzskata, ka apelācijas instances spriedums ir atceļams un lieta nododama jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Civillikuma 1730.panta otrā daļa paredz gadījumus, kad līguma neizpildē ir vainojama kāda no pusēm:

- 1) ja vainīgs ir rokasnaudas devējs, tad viņš zaudē tiesību prasīt to atpakaļ;
- 2) ja vainīgs rokasnaudas saņēmējs, viņam tā jāatdod tās devējam divkārtšā apmērā.

Konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka līguma neizpildē vainojams rokasnaudas devējs, jo viņš pie notāra neieradās kā fiziska persona, bet gan kā juridiskās personas pārstāvis, ko, pēc tiesas ieskata, norāda zvērināta notāra 2003.gada 10.marta apliecinājums. Tajā pašā laikā, pēc Senāta ieskata, tiesa nav vērtējusi šajā apliecinājumā norādīto, ka atbildētāja un SIA "Komerckonsultāciju Centrs" rīkotājdirektors *G.K.*, par pirkuma līguma noteikumiem nevienojās, no kā nevar secināt, ka atbildētāja būtu iebildusi pret to, ka nav ieradies tā persona, ar ko būtu slēdzams līgums. Spriedumā norādīts, ka *G.K.*, kā fiziska persona neierodoties uz līguma slēgšanu, ir pārkāpis rokasnaudas līguma 1.punktu, kurā viņš apņēmis līdz 2003.gada 10.martam par 41000 USD nopirkt no atbildētājas dzīvokli. Tajā pašā laikā tiesa nav vērtējusi rokasnaudas līguma 8.punktu, kurā noteikts, ka rokasnaudas saņēmējs garantē, ka augstākminētais nekustamais īpašums nav un netiks pārdots, izīrēts vai citādi nodots jebkādi citai fiziskai vai juridiskai personai, atskaitot rokasnaudas devēju vai viņa norādīto personu (...).Tādējādi tiesa nav noskaidrojusi abu pušu patieso gribas izpausmi, stājoties līgumattiecībās, kam, ievērojot Civillikuma 1505.,1509. panta noteikumus varētu būt nozīme pareizā strīda izšķiršanā.

Apelācijas instances tiesa, atzīstot, ka prasītājs uz līguma slēgšanu bija ieradies kā juridiskas personas pārstāvis, nav ņēmusi vērā, ka *G.K.*, pie zvērināta notāra bija ieradies,

ne tikai kā juridiskās personas pārstāvis, bet *G.K.*, tur bija klāt arī kā fiziska persona, kura slēgusi rokasnaudas līgumu ar atbildētāju, kā tas pamatoti norādīts kasācijas sūdzībā.

Bez tam, tiesa atzīstot, ka līgums netika noslēgts tikai tāpēc, ka pie notāra nebija ieradies fiziska persona *G.K.*, nav vērtējusi liecinieka Romualda Laizāna liecības pirmās instances tiesas sēdē, kurš liecinājis, ka *S.C* pie notāra iepazinās ar pirkuma līguma projektu un izteica savu neapmierinātību ar pirkuma summu, kas bija norādīta līgumā – 41000 USD un tādēļ līgums netika parakstīts, līdz ar to spriedums neatbilst Civilprocesa likuma 193.panta piektās daļas prasībām, jo tiesas pienākums ir novērtēt visus lietā iesniegtos pierādījumus, to vidū arī liecinieku liecības lietā, kam nozīme, konstatējot lietas apstākļus.

Senāts uzskata, ka nav pamatots kasācijas sūdzības arguments, ka tiesa nepaziņoja prasītājam par tiesas sēdi atbilstoši Civilprocesa likuma noteikumiem. Kā redzams no lietas materiāliem prasītājs savā 2004.gada 16.decembra iesniegumā tiesai ir norādījis adresi Ogre, [..] iela 6-1 (1.1.83), uz minēto adresi prasītājam pavēste arī nosūtīta (1.1.92). Līdz ar to, prasītājam ir paziņots par tiesas sēdi atbilstoši Civilprocesa likuma 56., 58.pantam.

Pastāvot šādiem apstākļiem, Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi procesuālo tiesību normas, kas regulē apstākļu noskaidrošanu lietā (Civilprocesa likuma 8.pants), pierādījumu novērtēšanu (Civilprocesa likuma 97.pants), kas varēja būt par pamatu nepareiza sprieduma taisīšanai, tādēļ ir pamats sprieduma atcelšanai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.panta otro daļu prasītājam ir atmaksājama drošības nauda.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts

n o s p r i e d a

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005.gada 26.maija spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Atmaksāt *G.K.*, drošības naudu Ls 50.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators

R.Namatēvs

Senatore

R.Saulīte

Senatore

E.Vernuša